

Передплата
на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише напередне застережене. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Гибнуцій русскій народъ“.

Галичкі москвофіли бачуть, що они morituri, що їх ряди стають рідшими і тому раді би ще ратувати своє мерзенне жите „пособіями“. Давнійше ще мали они на стільки сорому, що жебрали тайком, нині почали вже, по реценті Богдана Андрієвича Дідицкого, оголошеній в „Вѣстнику Народного Дома“ жебрати явно. «Вѣдь же то, писав Богдан Андрієвич, не соромъ, когда русскому изъ Галиции подаетъ помощную руку русскій братъ изъ Россіи». На сю дорогу вступив вже „явчний“ герой др. Юліян Андрієвич Яворскій, що дня 11. грудня вистолосив в „клубѣ русскихъ націоналистовъ“ в Кієві виклад п. з. «Гибнуцій (читай: жебруцій) русскій народъ». Прелгѣнт зазначив, що Росія мало интересує ся галицкою Русією, яка пятьсот літ була під ярмом Польщі, а однак своєї народности не стратила а тратить її до перва тепер, коли Поляки та австрійскій ряд піддержують українофілов. Прелгѣнт «нарисоваль» картину ужаснаго гнета, какому подвергаються в Галиції стороники общерусской идеи, почім додав, що „русскіє люди еще держатся въ Галиции, но они изнемогають въ неравной борьбѣ съ австро-польско-украинофильскимъ блокомъ, скружившимъ русскихъ атмосферой безправія и произвола“, а наслідком сего «ряди русскихъ рѣдѣють и недалеко то время, когда мазепинцы совершенно вытѣснятъ оттуда русское имя». Спасене «русскимъ» можливе, коли матушка Росія буде посилати до Галичини московскі книжки і коли не відмовить „матеріальної піддержки для галицко-русскихъ юношей, которые желали бы получить высшее образование въ Россіи“. Після викладу, голова „клуба русскихъ націоналистовъ“, проф. Фльоринський „сдѣлалъ рядъ дополненій къ той картинѣ тяжелаго положенія зарубѣжныхъ русскихъ“ і радив, щоби слати в першім ряді матеріальну поміч бурсам в Галичині, які є «единственными учреждениями, гдѣ галичкі дѣти могутъ обучаться русскому языку», бо „русская школа въ Галичинѣ запрещена и во всѣхъ школахъ преподаваніе ведеться на искusstвенно созданомъ украинскомъ языкѣ». Остаточно «клубъ русскихъ націоналистовъ» рішив одногослоно: 1) звернути увагу «лидеровъ» партий російскої думи, щоби при всѣхъ переговорах з Поляками мали на тямці «русско-польскія отношенія» в Галичині; 2) заложити в Кієві „Карпато-русское общество“, яке мало би на цілі нести Галичині „интеллектуальную и матеріальную помощь“.

До сего звіту з засіданя «клуба рус

скихъ націоналистовъ» ми додали би лише отсі замітки. Жебрати нашим москвофілам ніхто не зборонить. Нехай же здорові жебрають, коли найдуть ся такі наївні, що надуть дадуть ся. Може вижебраний гріш продовжить на якийсь час вегетованє кацапского накорінку, але се певне, що не на довго. Одного мають хиба право домзгатись галичкі Русини, щоби всякі інформатори про них держались бодай московскої приповідки: «Ври, да мѣру знай». Під окликомъ «польско-русского примиреня переведено в Галичині соймові вибори та посаджено в соймі Дудикевича і інших «лидеровъ». Під сям окликом веде ся дальше нагінка на «українобѣ» в значній часті галицко-польскої преси. А госводни Яворскій має відвагу говорити про «австро-польско-українофильскій блокъ». Правда найдуть ся і такі розумні, що і сему повірять... А під адресою проф. Фльоринського, що нашу рідну мову вважає «искусstвенно созданнымъ украинскимъ языкомъ» порадимо, щоби не мішав ся до справи, до якої не доріє. Своєю статьею про українську мову, оголошеною перед кількома літама, він дав докази такої нечуваної ігнорації, що треба дивувати ся, як може п. Фльоринський сидіти на катедрі славянських літератур в кієвскім університеті. А такі московскі «учені» найліпше зробили би, як би мовчали...

До сорокалітя галицкої „Просвѣти“.

(X) Політичні справи звертають на себе головну бачність нашої суспільности так, що народо-господарским і просвѣтним питанням присвячуємо розмірно не стільки місця і ваги, як би сего вимагали такі досяглі справи. Недавно обходила галицка «Просвѣта» сорокліте своє загальними зборами філій, котрі були гарним оглядом просвѣтної діяльности товариства. Намірений при сій нагоді конгрес з відчитами відложено до місяця лютия 1909 і тоді ще буде нова нагода ознакомити ся з іншими царинами просвѣтно-педагогічної народно-господарскої і гуманітарної діяльности нашої суспільности зорганізованої в товаристві «Просвѣта» і інших з нею споріднених культурних організацій, товариств і інститутів. Ми вже перед 8-им грудня висловлювали бажанє, навязуючи до статі кієвскої «Ради», щоби такий конгрес спровадив учасників з усіх областей України-Руси, а особливо вельми

бажана була би в тім конгресі численна участь наших земляків особливо з Буковини і України і також угорскої Русі а обопільне опізнанє, ознакомленє з напрямом і способами просвѣтної, народо-господарскої і гуманітарно-національної роботи може вплинути не тільки вельми корисно на дальший розвиток галицкої «Просвѣти», але також на розвиток «Просвѣти» на Україні і на Буковині.

Але поки ще дійде до сего загального всеукраїнського зїзду просвѣтного, цікаво буде познакомити ся з голосами дневникарства з нагоди сороклітного ювілею галицкої „Просвѣти“. Наводимо тут в часті голос кієвскої „Ради“, котра з тої нагоди пише між іншим ось що:

„Наші закордонні земляки відбули скромне з виду, але велике наслідками своїми культурне сьвято — сьвято незамітної щоденної праці для добра рідного народу. Сорок літ галицка «Просвѣта», заснована колись молодими силами Галицкої України, стояла на сторожі коло народної осьвіти, сорок літ несла єму сьвітло просвѣти, сорок літ з невеличкими силами й засобами мало не виключно самого громадянства робила она своє, сьміливо можна сказати, колдосальне діло. Сорок літ — протяг часу взагалі не малий, але в житю молодих націй, до яких належить і українська, се ціла доба, се такий період розвитку, в який часто рішають ся кардинальні питання — „бути чи не бути“ народови, як самосьвідомій нації“.

Дальше вказує „Рада“ на громадску вагу знаменної дати в житю «Просвѣти», її просвѣтне значінє для національного вихованя народних мас, її вплив, як культурної організації, яку поставлено й проваджено силами й засобами самого громадянства.

„Коли порівнаємо ті інтелектуальні сили й матеріальні засоби, з якими вийшло сорок літ тому на працю новонароджене товариство, з тими, що оно тепер орудує, то побачимо величезну різницю, яка може й не снілась тоді фундаторам „Просвѣти“. Гурток ентузіастичної молодєжи, невиразна діяльність, мізерні засоби — тоді, десятки тисяч членів, тисячі читалень, сотні видань, десятки філій, велике видавництво, економічно-організаторска діяльність, поважні фонди — тепер, се робить надзвичайне вражінє, як що вдумати ся в глиб справи, се окриляє надїями, що не на пропаще провадилась така робота, яка з такого маленького зерна розвернулася і виросла в таке могутне дерево. А надто коли ми згадаємо, що всі наведені в звіті про діяльність «Просвѣти» цифри відносять ся до об-

Львів, ул. Гетманьска ч. 4.

Найстарший і найбільший магазин ювілерскій у Львові

Ю Л І Я Н А
Домбровского

На наближаюче ся Різдво і Новий Рік поручає найкрасші і найвідповіднійші дарунки від найдешевших до найелегантших як: модні парискі перстінці, шпильки до краватів, палиці оновані сріблом і золотом. Бонтони брильятові всякої величини. Перли, нашийники. Різнє прінцєс. Кофї модні. Застави срібні, столове срібло, Лїонскі чаші церковні. Стінні годинники. Парискі будильники, найновіші годинники срібні і золоті і 1-рядних париских і жєневских фабрик, по нечувано низьких цінах.

сягу завбільшки в звичайну нашу губернію і що рук, праці й енергії до розвитку справи докладали, беручи пересічно, невелика числом, за те міцна духом купка сьвідомих людей.

„Історія галицької „Просьвіти“ показує, як може добре йти діло культурної праці за самих неприємних обставин, але з одною неминучою умовою: щоби не було ніяких зверхних перешкод, щоби громадским силам не ставлено ніяких штучних перепон. Справді перед діячами „Просьвіти“ стояв шлях важний з матеріального погляду, але на нєму не було тільки того, в чим ми, Українці тутешні, так добре знайомі — „независящихъ обстоятельствъ“... Не було їх — і діло розвилось так, як не розвила ся ні одна аналогічна інституція в Росії, з яких мало не всі, навпаки, позникали, хоч були багатші й на інтелігентні сили, й на матеріальні засоби. Рівняючи історію, напр. російських „комітетів грамотности“, їх мізерне животінє, повний занепад і передчасну смерть до невинного розвитку галицької „Просьвіти“, ми наочно можемо переконати ся, що згубило російські просьвітні інституції і що, навпаки, дало силу галицькій. Се „щось“ є не що инше, як перспектива нестриманої роботи, як змога не почувати над собою вічно Дамокльового меча гноблень, як можливість хотіти й робити те, що хочеш. Сього бракувало просьвітним інституціям за російських обставин, але се мала галицька „Просьвіта“ — і перші зникли, а друга виросла й розвилась до міри замітного чинника в культурному життю народу...

Такий вплив мають загальні підстави державного життя на культурну працю. Они, нічого й казати про се, не найкращі, далеко не ідеальні та всеж такі рівняючи до тутешних — як небо від землі они різнять ся і наслідки сього ми бачимо.

„Останними часами „Просьвіти“ заявили ся й на російській Україні, в тих самих обставинах, що заморозили вже мало не всі аналогічні старші інституції в Росії. Видима річ, що наші „Просьвіти“ не можуть поки що розвиватись так, як би бажано було, і справляти ту роботу, яку вже сорок лік робить галицька „Просьвіта“. І ми думаємо, що висловимо спільні бажання всіх сьвідомих Українців по той і по сей бік кордону, сказавши: Най живе і розвиває ся, і зростає й робить своє корисне діло галицька „Просьвіта“, та най же швидше і молодші її сестри на Україні дочекають ся хоч таких зверхніх обставин, які не перешкодили їй йти своїм шляхом, не довели до наглої смерті й дали, як не як, змогу вирости до такої поважної міри. Більшого за сучасних обставин ми не бажаємо, але се той конче потрібний мінімум, за якого тільки й можлива буває справді плодюча культурна робота“.

Для цікавості, як відносили ся люди навіть з иншого табору до перших починів галицького товариства „Просьвіта“, годить ся навести голос пок. Івана Наумовича поданий в ювілейнім числі „Письма з Просьвіти“, того Наумовича, що потім вславив ся як прихильник і пропагатор москвофільських ідей. „Коли появилася перша книжечка „Просьвіти“ під заголовком „Зоря“, котра розійшла ся вже на протязі двох тижнів, прийшло до товариства „Просьвіти“ багато листів з привітаннями і закликом до дальшої праці в тому ж напрямі. Найцікавішим з тих листів є привіт о. Івана Наумовича, чоловіка будь талановитого і дуже щасливого популяризатора. Лист сей надіслано тодішньому голові „Просьвіти“ і в оригіналі виглядає він так:

„Сь сердечною радістю повитаєть я першій плодъ Вашого товариства „Про-

сьвіты“. Еще въ 1850 р., будши въ сѣменищи, я пересвѣдченъ буюъ, що мы образуячи высши версты нашего народа, не даючи ніякого корму духового сѣльскому народови, будемо всегда безсильными, и вороги насъ задавлять, якъ то истинно видимо на дѣлѣ. Народъ нашъ такой темный, що своїхъ найбільшихъ друзей и пророковъ еще не умѣе познати и слушае борше враговъ, якъ своихъ, якъ то бачили мы при выборахъ. Если бы мы черезъ тыхъ 20 лѣтъ свободы были употребили все наши силы на такія популярні видання (Зоря), мы стояли бы нынѣ далеко выше, и чувство народности перейшло-бъ вже весь народъ. Для того не могу відказати Вамъ моего соучастія въ такъ великомъ и благодарномъ дѣлѣ и буду Вамъ присылать статтѣ розличного рода. Зорю приняла дѣвора зъ недовѣрнымъ одушевленіємъ. Уже нынѣ въ цѣломъ селѣ знаютъ єѣ цѣле єдержане. Выдавайте скоро другій выпускъ, до которого я дещо пришлю конечно“...

„На жалъ о. Наумович не додержав свого слова і замість щирої й лагіаної праці з правдивими народолюбцями в „Просьвіті“ розпочав роботу на власну руку. Він приступив до видавання власної часописи „Наука“, а що мав чималий хист до популярного писання, то здобув собі, як на той час, багато читачів. Пізнійше дав почин до засновання конкурентного товариства „Общество ім. Мих. Качковського“. Зразу робота була єго по часті корисна, але пізнійше вишло шило з мішка. Наумович почав щораз більше відчужувати ся від своєї рідної мови, і все більше пхати в свої видання тенденції москвофільські, та замість єдності зробив роздор між нашим селянством, нарешті стратив цілком ґрунт під ногами, так що на старість прийшло ся покидати рідний край та втікати до Росії. Така то доля народних відступників. І в той час, коли тов. „Просьвіта“, сьвяткуючи 40-літній ювілей своєї корисної діяльності, віддає честь усім заслуженим труженикам на полі народної просьвіти, про о. Наумовича, чоловіка з такими вродженими спосібностями, що міг бути сьвітилом народним, ніхто вже й не згадує“.

Інтриги проти оарона Еренталя.

(+) В останних днях в деяких т. званих вольнодумних дневниках повіяло вельми супротивним вітром проти Австрії, а за тими дневниками криють ся деякі впливові чинники в Берліні, котрі під покришкою союзної приязни завидливим сюди споглядають оком. Найбільш зненавидженим для них державником в Австрії є міністер загр. справ бар. Еренталь. І не можна зовсім чудувати ся, що в тих кругах єго не люблять. За ґр. Голуховського міністерство загр. справ вело страдальну політику, не мало відваги зробити якого небудь самостійного кроку а status quo на Балкані був для него найважнішого заповіддю, котра припадала до вподоби берлінському загр. міністерству, яке мало знов свої пляни у відносинах до Туреччини.

Нараз станув при кермі загр. політики австрійської амбасадор в Петербурзі бар. Еренталь, котрого єго німецький товариш не вважав зовсім небезпечним і нараз розпочав самостійну і сьвідому цілі балканську політику, що викликала зависть всеї Європи, а передо всім Англії. Спершу та берлінська кліка австрійських противників намагала ся настроїти Німеччину проти Австрії, а коли рішуче становище кн. Білова вивело справу союза австро-німецького на чисту воду, розпочато інтриги з ишого місця з над Тамізи. Деякі двірські круги берлінські, що вже від довшого

часу намагають ся здобути собі піддержку в Англії, дістали звідтам указки до нових інтриг, але щоби затерти властивий слід, звідки виходять сї інтриги, устроюють справу так, що ім з Відня посилають телеграми до деяких берлінських дневників (те саме дїє ся і з деякими пештеньскими дневниками) і в тих телеграмах подають нечувані вїсти про заграничну політику бар. Еренталя, про невдоволенє, викликане сею політикою у Корони, про відставку, на яку має ось-ось піти бар. Еренталь, а єго місце заняти або ґр. Берхтольд амбасадор в Петербурзі, або ґр. Менсдорф, амбасадор в Лондоні і швагер ґр. Аппового і т. д.

Знаменно, що в тим самим напрямі трудять ся також п. А. (відомий віденьський кореспондент всепольского Slowa Новіцький) і від довшого часу мало що не щодня посилає бар. Еренталя у відставку. Ціль тут вельми ясна, а виходить, що зібрала ся eine kleine aber nette Gesellschaft, котрій вторує і господін Глебівіцький (останню промову про злуку Босни в держ. раді закінчив окликом: „Los vom Dreibund, los von Preussen!“ а Reichsprot додає, що повинен був ще в дальшій послїдо вности закінчити: „und es lebe der Rubel“) Slowo polskie подало сими днями окрему вступну статю „Bar. Erenthal“, котра є лише одним звеном сего ланцюга.

На все те подає угорске телеґр. бюро коресп. з Відня таку телеґраму: „Подавані деякими загр. дневниками вїсти, що становище бар. Еренталя захитане і що єго поступованє що до злуки Босни в найвисших кругах не було одобрене, з міродатних кругів називають незгідним з дійсними подїями і різко суперечними вдумками“.

Се мабуть досить ясно!

Канонічно ериґовані церковні брацтва.

(Конець).

Коли вглянемо глїбше в суть зачеркненої в посланію організації брацтва, то побачимо, що ся організація захоплює всі круги ділання на полі піднесеня народу. В програму діяльності такого брацтва входить діяльність місіонарська, ширене тверезости, праця над ширенєм просьвіти, моральна і матеріальна опіка над хорими, опіка над убогими, а надто діяльність економічно-суспільна, як організоване читаленє, кас, крамниць, спілок і т. и. а все то в імя ідеї, в дусї християнським і для любови ближнього.

Так широкий і всесторонній круг ділання брацтва втискає ся мимоволі у всі куточки життя приватного, життя господарского і життя цілої громади, убагороднює те жите в спосіб, якого собі добрий душпастир бажає.

Брацтво оперте на тим статуті представляє ся для нас в теперішній хвилі одною з найдогіднійших форм організації роботи культурної на селі.

Поминаю, що при заложеню канонічно ериґованого брацтва не потреба робити ніяких подань до староства, до намісництва і тим подібних правних приписів. Поминаю, що брацтва стоять виключно під надзором і опікою єпископату, а і ся обставина улекшує нам дуже організацію роботи над народом, бо знаємо, як не раз тяжко склеїти завязане читальні, а ще тяжше удержати ту читальню довший час при жятю і дати їй до виконуваня добре pensum.

Поминаю і сю, також важну обставину, що брацтво є при кожній церкві, та що всюди є також парох, як ініціатор до праці в брацтві.

Найповажнішим однак аргументом, що горячо промовляє за організацією брацтва, є те, що брацтва ведені на основі сего статута, будуть першим етапом

до просвітнього і економічного відродження села, будуть школою до роботи християнсько-суспільної взагалі.

В першій ряді будуть они школою самих членів брацтва, які в с'їм товаристві на скрізь ідейним, свобідним від егоїстичного підкладу, навчають ся способу, як працювати в товариствах взагалі, через те стануть брацтва наче підготовлюючим курсом для ведення всяких організацій економічних, кооперативних в селі, як крамниці, каси і т. п. Сила таких брацтва лежати ме в тім, що вони сповняють свою вічно актуальну задачу і всюди і по всі часи, навіть в тих селах, де є читальня, крамниця і каса та молочарська спілка. Брацтва будуть регулятором, що поведе всі можливі в селі інституції на найліпшу дорогу.

В брацтві іменно мусять відбувати ся що місяць засідання, як приготовлювання до зібрань, мусять відбувати ся зібрання і то виповнені змістом, можливо найдобірнішим, мусять бути ведене книговодство навіть дуже точне, отже тут може кожний вчити ся сего, на чім наші товариства, читальні та всякі збори так дуже недомагають.

Брацтва будуть і для самих святихників школою для позитивної роботи в громаді. Бо, — не закриваймо сеї правди самі перед собою — ми сеї душпастирської роботи, яка є вказана в архієрейскім посланію «о брацтвах церковних», ще самі добре не знаємо. Се річ нова, не лише у нас! Одні від других потребували би ми сеї учти ся і для того придало би ся урядити для нас бодай на початок, для заініціювання акції спільну конференцію, рід інформаційного курсу в справі переводження в діло організацій брацтва на висше наведених основах.

Брацтва сповняють свою велику і важну місію особливо тогді, коли повстане над ними оден центральний провід, що буде надавати напрям їх поки що початковій роботі, так як приміром бюро патронату надає напрям і опіку всім райфайзенським касам, як надає напрям всій роботі християнсько-суспільній в католицькій Німеччині центральна управа товариства „Volkverein für das Katholische Deutschland“.

Центральний провід для всіх брацтва мусять би головню заняти ся видавництвами для підмагання льокальної роботи по брацтвах, (місячник і книжочки) а також

устроюванем курсів в справах, які входять в програму діла брацтва.

Задачі таких брацтва не скінняють ся впрочім ніколи. Чим висше піднесе ся якась громада, тим ширшою стане робота брацтва в тій громаді, тим більше задач вирине для брацтва хотьби в ній були вже всі можливі інституції економічні і культурні, як читальня, райфайзенська каса, роцдельська крамниця і молочарська спілка і ин. Бо аж тоді, то є аж в такій громаді зможе брацтво віддати ся вповні місіонерській роботі, самаританській службі і тп. справам милосердних діл супротив ближних.

Брацтво зорганізоване в сей спосіб не є вправді товариством в значіну приписів закону, мимо сего оно має так тривкі основи до розвитку і так знамениту форму, що правильне функціонуванє заряду брацтва є далеко ліпше забезпечене, як функціонуванє якого небудь виділу товариства сьвітського.

А тепер ще кілька слів про авторитет брацтва в громаді.

Всяка акція, коли она має бути успішна і хосенна, кожде заряджене, коли оно має бути виконане, мусять виходити з компетентного жерела. Тут отже не треба багато слів тратити на то, щоби виказати, що як раз брацтво є враз зі своїм душпастирем тим найвисшим моральним авторитетом в громаді. І чим більше піднесе душпастир моральну силу — впрочім і нині всюди велику — свого брацтва, а піднесе сеї тим, що завдасть тому брацтву зачеркнену статуту роботу, тим висше піднесе ся аторитет самих душпастирів, а наріканя на злі часи, на збаламучене селянина, на т. зв. «мужицких радикалів» і т. п. чинники, що ніби то неують гармонію в селі, зникнуть зовсім.

Першим отже і останнім словом в роботі духовенства на ґрунті християнсько-суспільнім, перевести чим скорше організацію церковних брацтва як найточнійше після приписів статута поданого в Посланію а при тім постарати ся о центральний заряд над сими брацтвами, евенуально також і о тіснійшу сполуку брацтва в поодиноких деканатах. Приміром сесія старших братів з цілого деканату, раз в рік, була би безусловно для розвитку брацтва дуже хосенною.

святиц. Антоній Глодзький.

НОВИНИ.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: *Зачате Пр. Д. М.*; римо-кат.: *Зенона*. — В середу: руско-кат.: *Міні*, *Єрм.*; римо-кат.: *Вікторія*. — В четвер: руско-кат.: *Даніла стовп.*; римо-кат.: *Адама і Еви*, *Віг*.

— „Słowo polskie“ юдить дальше. Нема нині найменшого сумніву, що гроші на дві нові катедри вставлено за відомістю сенату львівського університета, в якого імени написав ректор, що в „najkrótszym czasie“ можуть они бути введені в житє. Се признає навіть „Słowo polskie“ в числі 591. в статі „Około sprawy dwóch katedr ruskich“, а однак юдить дальше, кажучи, що „wyrażenie listu rektora w „najbliższym czasie“ nie było szczęśliwe“. На замітку „Czasu“, одної з найважнійших польських газет, що Поляки не будуть в силі удержати свого становища в Галичині, коли доведуть до пожару війни з Русинами і тому треба би довести до мирного уладження віднотин між обома народами, Słowo polskie відповідає мало що не лайкою та запитує: „Na jakich warunkach ma być zawarta zgoda, z kim ją zawierać, bo Rusini nie są jednolici, jakie możemy mieć gwarancje, że strona przeciwna dotrzyma umowy, jak ustrzedz się jednostkowych ustępstw z naszej strony і т. д. Коли „Słowo polskie“ по нинішній день не знає, з ким має пактувати, то виставляє собі сумне сьвідощтво. Впрочім се звісна річ, що „Słowo polskie“ знає більше про Япанію, чим про Русинів. Ціль статі Słowa polsk-ото ясна. Воно хоче удержати на дальше положінє незгоди. Чи лежить се в першій ряді в інтересі Поляків, над сим воно не хоче думати. Такі недотелні статі лише ятрать польську і руску суспільність а „Słowo polskie“ забуло на приповідку: „Хто сіє вітер, збирає бурю“.

— Театр львівського „Сокола“ вістав перед місяцем зреформований як що до аматорського персоналу, так і що до репертуару. І треба признати, що ся зміна вийшла на добро сего театру. Представленя з останних неділь виведено з приготовленем і совісно оброблені. Сі похвали можемо приміняти і до вчерашньої вистави трех одноактівок: „Ситуация в драмі“, „Ведмідь“ і „Ювілей“. Душею сокілського театру є два талановиті аматори пп. Дорожанський і Галька, які вчєра віддали свої ролі зовсім поправно. З мужчин визначив ся ще п. Кордасевич в „Ведмедю“, а знаменитим в ролі льокая був п. Коханенко, б. артист руского театру. В кождім аматорскім театрі найтяжша справа є з добором аматорок. Сокілський театр має щасливу руку, бо ліпших аматорок,

Матеріали до історії звосин Галичан з Україною.

Листи Омеляна Партичного до Олександра Барвіньского.

Ч. 20.

(Дальше).

Доносивъ я Вамъ о повістяхъ. Єще разъ мовлю, що Лучаковського повість єсть дуже гарна. Федьковичъ десь тими днями відпише чи пришле чи ні; я гадаю, що не відкаже ся. На Куліша нема що скоро рахувати. Добре було би, що бъ Ви відвєслись до п. Танячкєвича. За видатки почтові, котрі по поводу корреспонденцій я пересилкоъ поносите, я Вамъ по справедливости зверну. Я найліпше знаю, кільки та писанина и пересилка коштує. Черевъ нихъ я бідую и нічого не маю, хиба недоліки. А Вамъ и ти жъ тяжче поносити якъ мені.

Писавъ до мене п. Сущкевичъ, щобъ прислати деякі числа Основи. Я мігъ бимъ по одному екземпляру посилати, зъ причини, що по три числа оправлені вь одну книжку и треба бъ инакше усе вислати, що однак мені не можливе. Єсли могло би бути, то я попрошу учениківъ, а вони поезіи Шевченка попереписують.

Передавайте відъ теперъ гроші, коли які будуть, не Коссакови а п. Сущкевичу. Я

писавъ до Варшави, щоби и вони до Сущкевича прислали.

О листахъ Куліша напишу за другимъ разомъ.

Вамъ щиро прихильний другъ

О. Партицький.

19. 5. 1868.

Ч. 21.

Шановний Добродію!

Посилаю Вамъ, якъ вже обіцяю, 30 рн. а. в. Одинъ рн. засилаю яко довгъ за вєгарокъ.

Листъ Шашкевича я передавъ „мившамъ на сніданє“. Шкода здоровля, щоби гризти ся такими памфлетами.

Дуже тазмиче для мене те перенесєнє до Львова, тимъ більше, що п. Згарському, котрого на певно мали перенєсти до Львова, звернули тими днями усі просьби дотичні, зъ увагою, що не можуть бути узгляднені. Може за приздомъ п. Ильницького довідаю ся дещо більше о тій річі.

Залучаю продовженє о колядахъ. Буде вше дві статті о гагілкахъ и дві о Купалі. Подробний розбіръ кождої пісни подавати не можу, бо завело бъ за далеко и належало бъ кожду пісню для ліпшого перегляду вь Правді друкувати. Колись, якъ будуть видавати пісни народні, возьму ся охотно до пояснення обрядовихъ пісєнь.

Відъ п. Куліша діставъ я листъ. Кажє, що до тижня гроші надолє на мою адресу.

Поговоріть зъ Гучковськимъ про папіръ и друкъ. Бо якъ теперъ, ніколи не вийдемо на своє.

Сими днями пришлю до Васъ деякі Основи, повість Лучаковського и „Обзоръ истории славянскихъ литературъ Пипіна“. Той Обзоръ передавъ мені вчєра Горбаль, просячи, що бъ за сю прислугу вислала єму редакция Правду, почавши відъ 17-го числа. („Слово“ збрєхало, повідаючи, що вінъ учитєлємъ вь Сідлєцькій губерні).

Добре би було, щобъ хто у Львові зайнявъ ся перекладомъ. Ціла книга вартя того, щобъ її добре перетрясти.

Передавъ также Горбаль одинъ драмать Мовчия, з которого початокъ бувъ друкований вь Ниві. Можна би вь часі вакацій єго друкувати.

Федьковичъ щось довго надумує ся зо своїмъ „Керманичемъ“. Може зновъ чоґо гніває ся, бо довідавъ ся, що Вахнянинъ не виславъ тихъ 20 рн., котрі єму передавъ Пулкій. Теперъ новий клопіть для мене, бо я сі 20 рн. втягнувъ вь списъ датківъ и завотувавъ на имя Федьковича 70 рн., а показуєся, що тілько 50 рн. заплачено.

Не кажіть о тїмъ скандалі нікому. Може я відъ Вахнянина вихожу Федьковичеві гроші.

Вашъ ширій прихильникъ

О. Партицький.

29/5 1868.

Горбаль теперъ вь Микулинцяхъ.

як п-ра Литвиновичівна, п-на Іскривичівна, п-ї Чайковска і п-на Паньківна, які взяли участь у вчорашнім представленю, годі собі вимряти. Амасторів оплескувано щиро і заслужено. Саля була як на всіх останніх представленнях випродана.

Завтрішнього вторника театр «Сокола» відіграє 5-актову штуку Б. Грінченка „Арсен Яворенко“. Гостинно виступлять пп. Захарчук і Коханенко, 6 артисти руского театру. Початок о 6 год.

— „Вниманію нашего студенчества“. Під сим заголовком помістив „Галичанин“ в ч. 277 статю, в якій дає „наставленія“ своїм брикливим «младенцамъ». В першій ряді сварить „Галичанин“ на своїх „юношей“, що з нагоди «безпорядковъ» в касі книгарні Ставропігійского Інститута, скликали сходини, та в оповістці покляли точку: „Воровство въ Ставропігій“ і що з ухвалами своїми звернули ся до редакції «Kurjer-a lwowsk-ого», яка їх без проволоки видруковала. В негодованю запитує «Галичанинъ» «младенцовъ»: «И не явилась ли у юныхъ господъ краска стыда на лицѣ, когда по домашнему, внутреннему русскому вопросу кланялись редактору руссофдской газетѣ?». Наука була би дуже на місці, як би не те, що старші москвофіли вказували їм сами туди дорогу пасквілями против ненавистних «украинцевъ», міченими по польских газетях і тоді не впадало їм на гадку, що се «ужасная глубина самоуниженія». В другім ряді дає „Галичанин“ „наставленія русскимъ младенцамъ“ за скандал, устроений з нагоди концерту в честь Папи. Коли прийшла «зъ Вѣны оперная пѣвица І. А. Филиповская», шістьох юношів явило ся у неї в гостинниці і почало сипати „угрозами прямо терорестического характера“, за які по словам „Галичанина“, „уголовный судъ привлекаетъ къ отвѣтственности“. Наслідки погроз були такі, що „госпожа Филиповская повала въ обморокъ“ і відказала ся від участі в концерті. О скільки знаємо, то „оперной пѣвицѣ“ загрозили вирост „младенцы“, що она навіть не виїде на концерт, бо до сего они не допустятъ. Негодує також „Галичанин“ за скандал на концерті і за розкинене кількадесяті екземплярів звісного протесту, „наивнаго по содержанию, но задорнаго и развратнаго“ та за уладжене котячої музики під мешканем д-ра Лаголи, причім „младенцы“ „не обращали вниманія на мольбы его жены, председательницы Общества русскихъ Дамъ, — того Общества, которое уже четвертый мѣсяць полударомъ прокармливаютъ въ своей столовой нашу университетскую молодежь“. „Галичанин“ додає, що серед „младенцовъ“ найшли ся «благонамѣренны студенты», які видаючи неумістність сих скандалів, попращали «оперную пѣвицу на вокзалѣ грандіознымъ букетомъ» а з окрема явили ся в жени д-ра Лаголи „съ извиненіями за насиліе“. В виду сего перестерігає «Галичанинъ» свою молодіж перед „нечистоплатной агитаціей недобросовѣстныхъ честолюбцевъ“, радить їй заклинати дотеперішну політику, бо она ще не допросла до того, „чтобы старые“ ликвидовали дѣла и передали все въ ихъ руки“, та нагадує «младенцамъ» на відповідь, яку Толстой дав недавно депутатиці університетских студентів „изъ державной Руси“: „Учить ся, братцы, учить ся, учить ся!“ Що останній поклик був би дуже на місці, ніхто не буде сумнівати ся. Шкода лише, що поміщений він в газеті, якої редактор не придержував ся сеї розумної ради, проголошеної не вперве Толстоем, та вирост з сегої гімназіальної кляси став редактором, „подвизав ся“ на сїм «поприщі» двадцять літ і купив каменяцю за 100 тисяч злр. Так, видно, ліпше! А exempla trahunt.

— Черновецка „Буковина“, яка доси виходила трачи тижнево, перемінює ся від нового року на дневник. Начальним редактором буде дотеперішній єї редактор п. Франц Коковський.

— Tree employment bureau за старанем рускої гр.-кат. парохії св. Юрія в Нью-Йорку

отворено під ч. 339. E. 20. Str. Бюро се має на ціли вишукувати роботу нашим поселенцям і подавати їм зовсім безплатну поміч і пораду в тім згляді. Поради емігрантам і шукаючим праці, мужчинам, жінкам і дівчатам уділює ся зовсім безплатно в годинах урядових: в будні дні від 3—5. по пол. і від 7. до 9. вечером, а в неділі від 5—7. вечером. Директором того бюро є звісний солідний і чесний Русин, Михайл Шапковський. Адреса бюро є: St. Raphael's Ruth. Immigrant Society, 339. E. 20-th Str., New York, N. Y. З радостію витаємо сей важний і цінний крок ньюйорских Українців. Про вагу такого бюро, здає ся, зовсім злишно писати, — се знає кождий. До сих часів наш Русин, приїхавши до Нью-Йорку, був цілковито лишений усякої помочи, був здааний на ласку і неласку усяким визикувачам, яким зовсім було байдуже, де, в яке місце, в які руки запродасть ся їх. Днесь наш поселенець найдуть пораду у своїх, пораду зовсім безкорисну і безплатну, отже з тим більшим довірем повинні горнути ся до сеї нової інституції. Се бюро назвати можна добродійством для наших переселенців і воно заслугує на як найгорячіше і найенергічніше поперте.

— Шведи задумують поставити під Полтавою великий пам'ятник на могилі тих Шведів, що полягли з битві за царя Петра Вел.

— З воздухоплавства. Париский винахідник машини до літання Вільбур Врайт пописував ся оноді в леті своєю машиною і досягнув незвичайно світлий вислід. Він перелетів 99 кілометрів в протягу 1 год. 53 мін. та дістав нагороду яко побідник всіх на тій області дотеперішних вислідів. Машини до літання Вільбура Врайта має перед собою велику будучність.

— Дрібні вісти. В Устриках обкрадено поштовий уряд на 30.000 К. Злодіїв не викрито.

— У Львові отруїв ся Генрих Клінгсберг, властитель тінглю „Олімпія“ в пасажи Міколяша.

— Кірлібабі на Буковині жандармерія арештувала шпіона Марка Рапчуля з Чорногори в хвилі роблення ним фотографічних знімків з околиці.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Дрогобичи. (Саля Міска. Потаток 7. вечер. Білети продає раніше „Народна Торговля“).

Ві вторник дня 22. с. м. „Сватане на Гончарівці“ народна оперета в 3 діях Гр. Квіткі-Основяненка.

— З „Львівського Бояна“. Останна, передсвяточна проба з творів, призначених на Шевченкові вечериці, відбуде ся в середу дня 23. грудня о год. 7. вечером. О численну участь просить Членів — М. Волошин.

— З Калуша. 40 літний ювілей „Просвіти“ відсвяткують калуські Русини дня 1. січня 1909: в 10. год. буде служба Божа в місцевій церкві, потім похід до салі „Нар. Дому“, заг. збори філії „Просвіти“, економічний реферат а закінчить концерт від 2 1/2 год. по пол.

Посмертні оповістки.

— Клим Одільо Данкевич, секретар магістрату в Снятині, член місцених народних товариств, упокоїв ся дня 30. листопада. В. в. п.!

— Марія Яцевич, мати парохі в Кривосіві і професора гімназії в Тернополі, упокоїла ся в Стрию дня 17. с. м. в 69. році життя. В. в. п.!

Телеграми

в дня 21. грудня.

Лондон. Daily Telegraph заміщує статю в якій заповідає, що англ. міністерство заграничних справ приготує публичну опінію з наміром розбору Персії. По тим планам Росія дістала би північну часть Персії, а Англія полудневу.

Царгород. Суботнішнє засіданє парламенту тривало від 1. до 4. по пол. Вибрано верифікаційні комісії.

Лондон. Палата лордів прийняла ухваленний палатою громад закон про 8-годинний день праці з малими змінами.

Царгород. При виладованю корабля австрійского Lloyd-а прийшло до кровавої бійки. Амбасадор Палявічіві ввіс до Порту енергічне представлене.

НА ДІС ЛАНЕ

Др. Шимок Сафєр

отворив адвокатску канцелярию в Рожкітові (в реальности п. Бергєра).

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 31. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Комітет парохіяльний в Лисівцях

пов. Глусте, оголошує конкурс на будову мурованої церкви тамже. — Пляни і кошторис суть до переглянення в Уряді парохіяльним. Зголошеня приймає гр.-кат. Уряд парохіяльний в Лисівцях, найдаліше до кінця січня 1909. (10—10)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгєна Біліньского в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святичениках.

Держім ся поклику:

Сей до свого!

ХТО

себе або свої діти від

Кашлю, хрипки, катару, флегми, заката- рєня устної ями, коклюшу і гор- ляного кашлю хоче увільнити, най купує лікарєско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А

Brust-Caramellen

з трєма яличками.

5.500 нотарияльно потверджених свідочств на то.

Пачка 20 і 40 сотинів. Доза 80 сотинів. Можна дістати у всіх аптиках і дрогуєриях.

(8—24)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шнільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Борьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

